

Parlamentul
Republicii Moldova

264-07 nr. 527
13 octombrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege pentru modificarea Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorilor (nr. 319 din 25.09.2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege menționat în titlu, în conformitate cu prevederile art.54 din Regulamentul Parlamentului și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

Observații generale

1. Proiectul de lege este înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituție și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, inițiativa legislativă face parte din categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel în concordanță cu art.66 și art.72 din Constituție.

3. Potrivit Notei informative, scopul principal al proiectului de lege constă în dezvoltarea cadrului normativ în vederea sporirii mecanismelor de protecție a drepturilor și intereselor economice a consumatorilor, dezvoltarea și fortificarea mecanismelor de remediere în cazul produselor/serviciilor neconforme, dezvoltarea mecanismelor de cooperare între autoritățile abilitate în domeniul protecției consumatorului și mecanismelor de soluționare extrajudiciară a litigiilor în domeniul protecției consumatorilor.

4. De asemenea, proiectul de lege prevede transpunerea:

- Directivei 2005/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 mai 2005 privind practicile comerciale neloiale ale întreprinderilor de pe piața internă față de consumatori și de modificare a Directivei 84/450/CEE a Consiliului, a Directivelor 97/7/CE, 98/27/CE și 2002/65/CE ale Parlamentului European și ale Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 al Parlamentului European și al Consiliului (Directiva privind practicile comerciale neloiale), publicată în

Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 149 din 11 iunie 2005, așa cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2019/2161 a Parlamentului European și a Consiliului din 27 noiembrie 2019;

- Directivei 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2013 privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE (Directiva privind SAL în materie de consum), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 165 din 18 iunie 2013, așa cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) 2017/2394 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017;

- Directivei (UE) 2019/771 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2019 privind anumite aspecte referitoare la contractele de vânzare de bunuri, de modificare a Regulamentului (UE) 2017/2394 și a Directivei 2009/22/CE și de abrogare a Directivei 1999/44/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 136 din 22 mai 2019;

- Regulamentului (UE) 2017/2394 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2017 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure respectarea legislației în materie de protecție a consumatorului și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 345 din 27 decembrie 2017, așa cum a fost modificat ultima oară prin Directiva (UE) 2019/771 a Parlamentului European și a Consiliului din 20 mai 2019.

Observații de ordin juridic și tehnico-legislativ

• Art. I modificarea Legii nr.105/2003 privind protecția consumatorului

1. La pct.3, la noțiunea „produs” și anume includerea în această noțiune a „energiei electrice, gazelor naturale și apei *livrate* într-un volum limitat sau în cantitate fixă” menționăm că, potrivit Directivei (UE) 2019/771, „apa, gazul și energia electrică trebuie considerate „bunuri” în sensul prezentei directive *atunci când sunt puse în vânzare* în volum limitat sau în cantitate fixă”. Astfel, observăm o diferență între noțiunea expusă în proiectul de lege și Directiva UE, care se transpune integral. Reținem, că Nota informativă nu conține nicio justificare în acest sens.

2. La pct.4 alin.(2⁴), în scopul utilizării unei terminologii constante, propunem substituirea textului „Capitolul VII²” cu cuvintele „Prezenta lege”.

2.1 La alin.(3¹) lit. f), se va revizui din punct de vedere redacțional sintagma „prin autoritatea legii”.

3. La pct.8 lit. k), cu referire la textul „cu excepția cazurilor expres prevăzute de lege în care prestatorul este în drept să nu explice consumatorului motivul refuzului” menționăm, că acesta nu este formulat cu precizie, deoarece în conținutul proiectului de lege nu sunt stabilite cazurile în care prestatorul este în drept să nu explice consumatorului motivul refuzului. Prin urmare, observăm că, proiectul de lege nu corespunde criteriului de claritate având un caracter confuz, fapt pentru care invocăm aprecierile Curții Constituționale cuprinse în Hotărârea nr.26 din 23 noiembrie 2010, unde Curtea a reținut că „pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept

trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție”.

4. La pct.9, referitor la modificarea recomandată pentru lit. d) al alin.(11), se propune ca pentru determinarea practicilor comerciale incorecte, se va considera esențială informația referitoare la modalitatea *de executare a reclamațiilor*. Din conținutul normei înaintate nu este clar, care ar fi raționamentul exceptării modalității referitoare la *examinarea reclamațiilor*, fiindcă în corelare cu art. 18⁵ din Legea nr.105/2003, acesta reglementează *modul de depunere și soluționare a reclamațiilor*, iar Directiva 2005/29/CE prevede „*executarea și soluționarea reclamațiilor*”. În plus, Legea nr. 105/2003 nu conține careva prevederi referitoare la „*executarea reclamațiilor*”. În acest context, sugerăm revederea propunerii înaintate.

4.1 La alin.(11¹) pentru un spor de precizie normativă, este necesar a fi definită noțiunea „furnizor de motoare de căutare online”.

5. La pct.10 alin.(6), sugerăm a fi reevaluate măsurile de remediere stabilite la lit.c) care prevede că „în cazul în care se constată deficiențe în primele 30 de zile de la achiziția produsului sau serviciului, se dispune direct înlocuirea acestora” în corelare cu lit.a), care propune a fi instituită drept măsură de remediere „înlocuirea, reducerea prețului sau rezoluțiunea contractului și restituirea contravalorii produsului sau serviciului, după caz”. Astfel, observăm o contradicție între prevederile care se propun la lit.c), deoarece aceasta se limitează doar la înlocuirea produsului sau serviciului, pe când la lit.a), se propun mai multe posibilități de remediere.

6. La pct.12 remarcăm că, potrivit regulilor de tehnică legislativă aplicate la redactarea proiectelor de acte normative, dacă trimiterea este una generală, în cazul codurilor nu se indică numărul și anul adoptării, iar din denumire se exclude sintagma „al Republicii Moldova”.

7. La pct. 13 alin.(14) lit.c), pentru claritatea normei, sugerăm a se concretiza cuvintele „*aceeași neconformitate*”.

7.1 La alin.(16¹), atenționăm că proiectul de lege nu conține prevederi care să detalieze forma și conținutul „*declarației către vânzător*” prin care consumatorul își exercită dreptul de rezoluțiune a contractului de vânzare-cumpărare, ceea ce poate crea dificultăți în aplicare. Din acest considerent, sugerăm completarea proiectului de lege cu precizări în acest sens.

Obiecție valabilă și pentru conținutul alin.(25).

8. La pct.15 alin.(5²), se va revedea necesitatea efectuării trimiterii la „art.18³”. Relevăm, că dacă în conținutul unui alineat se face trimitere la același articol din care alineatul face parte, atunci articolul nu se indică expres, ci se face referință doar la alineatele avute în vedere. De aceea, pentru înlăturarea omisiunilor tehnice, se va concretiza care este „articolul respectiv”, la care se face referință.

9. La *pct.21, Capitolul VII¹*, referitor la Secțiunea 1, atragem atenția că în corespundere cu practicile comune de legiferare, stabilite în Legea nr. 100/2017, secțiunile sunt formate din mai multe articole. Sugerăm ca Secțiunea 1 să fie structurată în 2 articole distincte propunând divizarea acestora după cum urmează: alin. (1) – (8) să fie reglementate într-un articol, iar (9) – (15) – în alt articol.

9.1 La art.33¹ alin.(8) lit.c), întru asigurarea unității terminologice cuvântul „bunuri” se va substitui cu cuvântul „produse”.

- la alin.(9) lit.g) liniuța a treia, pentru a exclude orice echivoc în interpretare, se va revizui din punct de vedere redacțional textul „a impune registrelor de domenii sau operatorilor de registre”. Relevăm, că legea nu poate să impună „registrelor de domenii” să elimine un nume de domeniu complet calificat și să întreprindă unele acțiuni, acestea pot fi atribuite, în cazul dat, „operatorilor de registre”.

- la alin.(15) în scopul corespunderii condițiilor de precizie, se va indica legislația la care se face trimitere sau domeniul din care face parte.

9.2 La art.33³ cu referire la procedura privind cererile de asistență reciprocă, alin.(2) propune, ca autoritatea solicitantă transmite astfel de cereri de asistență reciprocă biroului unic de legătură al autorității solicitate și, spre informare, biroul unic de legătură al autorității solicitante. În acest sens, atragem atenția că, art.33¹ alin.(1) din proiect stabilește, că Inspectoratul de Stat pentru Supravegherea Produselor Nealimentare și Protecția Consumatorilor se desemnează în calitate de *birou unic de legătură în domeniul cooperării privind încălcările transfrontaliere în domeniul protecției consumatorilor*. Suplimentar, alin.(5) prevede, că Republica Moldova garantează, prin intermediul *biroului unic de legătură*, o coordonare eficientă în aplicarea prezentului capitol de către autoritățile competente. Totodată, observăm că proiectul de lege nu prevede alt birou unic de legătură sau biroul unic de legătură al autorității competente. Astfel, remarcăm că, nu este clar care va fi biroul unic de legătură al autorității solicitante/solicitate, ceea ce poate crea neclarități în aplicare.

9.3 La art.33⁷alin.(5) și (7), textul „pe propriile site-uri web” se va substitui cu sintagma „pe paginile lor web oficiale”.

9.4 La art.33¹³ alin.(5), sugerăm concretizarea tipul programului de schimb la care pot participa autoritățile competente.

10. La *pct.22 Capitolul VII²* în cuprinsul acestui capitol, întru asigurarea unității terminologice, se vor revizui sintagmele „entitate de soluționare alternativă a litigiilor”, sintagma „entitate de soluționare a litigiilor” și „entitate SAL”.

10.1 La art.33¹⁵ alin.(5) lit.c), în scopul evitării unor neclarități și aplicării corecte a actului normativ, considerăm necesar completarea proiectului de lege cu noțiunea „serviciile neeconomice de interes general”. În acest sens, atragem atenția că, în procedură legislativă se află spre examinare proiectul de lege nr.301 din 11.09.2023 pentru modificarea Legii nr.74/2020 privind achizițiile în sectoarele energiei, apei, transporturilor și serviciilor poștale, care de asemenea utilizează noțiunea „servicii de interes general fără caracter economic” și nu este definită în textul proiectului de lege. Considerăm oportun revizuirea terminologiei utilizate și definirea noțiunii vizate.

- la alin.(7), pentru precizia normei, dispoziția acestui alineat necesită a fi revizuită din punct de vedere redacțional.

- la alin.(8) nu se încadrează în obiectul de reglementare a acestui articol. De asemenea relevăm că, Directiva 2013/11/UE reglementează conținutul alin.(8) în art.4 „Definiții”, pentru care motiv, sugerăm a se revedea locul amplasării alin.(8).

- din redacția propusă pentru alin.(11) se atestă o contradicție între primul și al doilea enunț. Primul enunț propune ca cheltuielile aferente soluționării alternative a litigiilor în domeniul protecției consumatorilor să fie suportate de părți (efectuarea unei expertize, probarea faptelor de către părți, cheltuielile de reprezentare, etc), iar enunțul al doilea - cheltuielile aferente să fie suportate de partea care se face vinovată de cauzarea acestora. Dat fiind faptul că, proiectul de lege nu stabilește și nu precizează care sunt cheltuielile aferente suportate de partea vătămată, este apreciem necesar revizuirea acestui alineat în sensul delimitării cheltuielilor suportate de părți și cheltuielilor suportate de partea care se face vinovată. Iar în cazul în care enunțul al doilea constituie o concretizare privind partea care suportă cheltuielile, considerăm necesar revizuirea alin.(11) din punct de vedere redacțional pentru a exclude orice interpretări eronate.

10.2 La art.33¹⁶ alin.(1), pentru precizia normei, sugerăm substituirea cuvintelor „la nivel de stat a politicii” cu cuvintele „politicii statului”.

10.3 La art.33¹⁷ alin.(5) considerăm eronată trimiterea la alin.(7), de aceea urmează a fi corectată cu trimitere la alin.(6).

- la alin.(9), în scopul unificării terminologiei, se va revedea utilizarea sintagmei „reguli de procedură” în corelare cu sintagma „norme de procedură” utilizată la alin.(6) lit.c).

10.4 La art.33¹⁸ alin.(2), în scopul excluderii neclarităților din practică urmează a fi concretizată modalitatea de înființare și organizare a unei entități de soluționare alternativă a litigiilor complementară.

Obiecție valabilă și pentru art.33²⁰ alin.(3).

10.5 La art.33¹⁹, la alin.(4) se vor revizui trimiterile la diferite norme deoarece entitatea de soluționare alternativă a litigiilor urmează să îndeplinească aceleași cerințe. Suplimentar alin.(1) la care se face trimitere, face trimitere la art.33²⁰.

- la alin.(5) se va revedea trimiterea la alin.(4), deoarece la alin.(4) se face trimitere la alin.(1), iar potrivit art.55 alin.(3) din Legea nr.100/2017, nu se admite trimiterea la o altă normă de trimitere.

10.6 La art.33²⁰ alin.(12), lit.e), considerăm că propunerea de a oferi unei entități SAL posibilitatea de prelungire „după cum consideră de cuviință” a termenului în care urmează a fi pus la dispoziție rezultatul unei proceduri SAL, poartă un caracter discreționar, deoarece entitatea SAL, la propria latitudine va putea prelungi/determina termenul necesar. Din acest considerent, sugerăm revizuirea normei date prin stabilirea unui termen maxim/concret. De asemenea, remarcăm că art.33²³ alin.(4) prevede, că în cazul unor litigii deosebit de complexe, termenul poate fi prelungit cu maximum încă 30 de zile.

10.7 La art.33²² alin.(2), pentru un spor de precizie normativă, după cuvântul „menționată” se vor introduce cuvintele „la alin.(1)”.

- la lit.d) se va reexamina utilizarea termenului „vânzător/prestator” în corelare cu lit.e) care utilizează termenul „comerciant/vânzător/prestator” și alin.(5) care utilizează termenul „vânzător”, iar în conținutul capitolului VII² este utilizat termenul „comerciant”.

- la alin.(2) lit.e), sugerăm ca normă propusă să fie completată cu prevederile cuprinse la art.33²⁰ alin.(4) privind declarația conform căreia litigiul nu a fost examinat anterior de către o altă entitate SAL. De asemenea observăm că, alin.(7) lit.b) stabilește drept motiv de respingere a unei cereri dacă au fost inițiate proceduri în instanță de judecată sau extrajudiciară inclusiv cu o altă entitate SAL.

10.8 La art.33²⁴ alin.(6) prevede, că în cazul procedurilor SAL care vizează soluționarea litigiului prin propunerea unei soluții, *părțile* au posibilitatea de a se retrage din procedură în orice moment, dacă nu sunt satisfăcute de funcționarea sau de modul de desfășurare a procedurii, iar art.33²³ alin.(1) prevede că doar consumatorul poate renunța de a participa la soluționarea alternativă a litigiului la orice etapă, iar comerciantul este în drept să refuze participarea în cadrul procedurii SAL până la începerea acesteia. În temeiul prevederilor enunțate, considerăm necesar reexaminarea prevederilor din proiectul de lege pentru determinarea etapelor la care părțile pot refuza participarea în cadrul procedurii SAL.

- la alin.(11) sugerăm reevaluarea necesității semnării olografe a proiectului de acord, deoarece proiectul semnat poate fi transmis entității SAL prin poștă, pe suport de hârtie sau prin mijloace electronice. Astfel, nu este clară intenția autorului, precum și modalitatea de transmitere prin mijloace electronice a acordului semnat prin semnături olografe.

10.9 La art.33²⁶ alin.(1), pentru claritatea normei, sugerăm a fi explicat sensului cuvintelor „de care aceștia aparțin”.

10.10 La art.33²⁸ necesită a fi revăzut textul „autorități însărcinate cu punerea în aplicare a legislației privind protecția consumatorilor” în corelare cu art.27 din Legea nr.105/2003 care reglementează autoritățile administrației publice centrale cu atribuții în domeniul protecției consumatorilor. În scopul excluderii interpretărilor neuniforme a prevederilor acestui articol, urmează ca proiectul de lege să prevadă expres autoritățile care sunt responsabile de implementarea prevederilor legii.

Concluzionând cele expuse, relevăm că proiectul de lege necesită a fi revizuit prin prisma obiecțiilor invocate, iar oportunitatea adoptării ține de prerogativa Parlamentului.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală